

**Wyrok z dnia 4 grudnia 1996 r.
III ARN 15/96**

Mianowanemu pracownikowi kolejowemu w sprawie przeniesienia na inne stanowisko przysługuje droga sądowa (przed sądem pracy)

Przewodniczący: SSN Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Sędziowie: SN Janusz Łętowski, NSA Jerzy Sulimierski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 1996 r. sprawy ze skargi Tadeusza J. na decyzję Dyrektora Generalnego Polskich Kolei Państwowych z dnia 15 lipca 1994 r. [...] w przedmiocie zmiany stanowiska pracy, na skutek rewizji nadzwyczajnej Rzecznika Praw Obywatelskich [...] od postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 listopada 1994 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e

Naczelny Dyktor Śląskiego Okręgu Kolei Państwowych w K. decyzją z dnia 23 maja 1994 r. wyznaczył z dniem 1 lipca 1994 r. pracownikowi mianowanemu [...] DOKP w K. Tadeuszowi J. nowe stanowisko pracy - kontrolera do spraw inwentaryzacji w Biurze Ekonomiczno-Finansowym (z zachowaniem dotychczasowego wynagrodzenia). Po rozpoznaniu odwołania Tadeusza J. powyższą decyzję utrzymał w mocy Dyktor Generalny Polskich Kolei Państwowych decyzją z dnia 15 lipca 1994 r. [...].

Tę ostatnio wymienioną decyzję Tadeusz J. zaskarżył do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem z dnia 17 listopada 1994 r. [...] skargę odrzucił na podstawie art. 196 § 4 pkt 7 KPA. NSA przyjął, że skarga jest niedopuszczalna w świetle zmiany § 46 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie praw i obowiązków pracowników kolejowych (Dz. U. Nr 51, poz. 327) wynikającej z nowelizacji dokonanej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 1993 r. (Dz. U. Nr 35, poz. 155) i obowiązującej od 19 maja 1993 r. Skoro obowiązujący odtąd przepis § 46 powołanego rozporządzenia nie wyłącza właściwości sądów pracy w sprawach ze stosunku pracy pracowników kolejowych, to - zdaniem NSA - te sądy, a nie NSA są rzeczowo właściwe w takich sprawach.

Powyższe postanowienie NSA zostało zaskarżone rewizją nadzwyczajną wniesioną przez Rzecznika Praw Obywatelskich do Sądu Najwyższego w dniu 1 marca 1996 r. Skarżący zarzucił rażące naruszenie przepisów stanowiących podstawę zaskarżonego postanowienia oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym oraz obowiązującego wówczas art. 421 KPC żądał uchylecia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do rozpoznania Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie.

W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, że w konsekwencji wyrażonego w zaskarżonym postanowieniu NSA poglądu o

właściwości sądu powszechnego w rozpatrywanej sprawie, Tadeusz J. wystąpił z odpowiednim powództwem do Sądu Pracy. Jednakże ani Sąd Rejonowy w Katowicach ani Sąd Wojewódzki w Katowicach nie podzieliły stanowiska Naczelnego Sądu Administracyjnego a pozew Tadeusza J. o przywrócenie go na poprzednio zajmowane stanowisko został odrzucony.

Rzecznik Praw Obywatelskich podzielił interpretację [...] przyjętą w orzeczeniach Sądów Rejonowego i Wojewódzkiego w Katowicach wskazując na to, że powoływany w tych orzeczeniach § 46 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie praw i obowiązków pracowników kolejowych, w brzmieniu ustalonym nowelą z dnia 20 kwietnia 1993 r., stanowi o tym, że odwołania kolejowych pracowników mianowanych w sprawach dotyczących rozwiązania stosunku pracy, wyznaczenia na inne stanowisko lub przeniesienia do innej jednostki organizacyjnej rozpatruje kierownik jednostki nadrzędnej nad jednostką organizacyjną zatrudniającą pracownika, w trybie przepisów o postępowaniu administracyjnym. Ustalony został w ten sposób - zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich - tryb postępowania administracyjnego i w konsekwencji poddanie wydanej w tym trybie decyzji ostatecznej - kontroli Naczelnego Sądu Administracyjnego na podstawie art. 196 § 1 i § 2 KPA. Zasad tych nie zmieniają przepisy ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, która weszła w życie od 1 października 1995 r.

Sąd Najwyższy na wniosek prokuratora odroczył rozprawę w związku z tym, że wynikające w rozpatrywanej sprawie zagadnienie prawne dotyczące dopuszczalności skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego na decyzje, o których mowa w § 46 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów, zostało poddane rozpoznaniu Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów w sprawie III AZP 3/96. W podjętej w tej sprawie uchwale z dnia 22 października 1996 r. Sąd Najwyższy [...] wyjaśnił, że "Mianowanemu pracownikowi kolejowemu w sprawie rozwiązania stosunku pracy przysługuje odwołanie do sądu pracy, natomiast nie przysługuje mu skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego na decyzję kierownika jednostki nadrzędnej nad jednostką organizacyjną zatrudniającą pracownika wydaną na podstawie § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie praw i obowiązków pracowników kolejowych (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r., Nr 98, poz. 449)".

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym rewizję nadzwyczajną Rzecznika Praw Obywatelskich od postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 listopada 1974 r. uznał, że rozstrzygnięta w powołanej wyżej uchwale kwestia prawna odnosi się wprawdzie bezpośrednio do [...] rozwiązania stosunku pracy z mianowanym pracownikiem kolejowym, ale jest identyczna również w stanie faktycznym, w którym chodziło o dochodzenie roszczeń wynikających z wyznaczenia mianowanego pracownika kolejowego na inne stanowisko. Oba bowiem te przypadki zostały jednolicie uregulowane w powołanym przepisie.

Rozpoznający niniejszą sprawę skład Sądu Najwyższego podziela stanowisko wyrażone w uchwale składu 7 sędziów. Wynika ono z analizy z § 46 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie praw i obowiązków pracowników kolejowych, jako aktu wykonawczego do Kodeksu pracy (art. 298 KP) z uwzględnieniem zmian, jakie następowały w ustawowo określonym systemie rozpoznawania spraw ze stosunków pracy.

Sprawy wymienione w § 46 rozporządzenia z 27 grudnia 1974 r. są typowymi sprawami ze stosunku pracy i jako takie mieszczą się w pojęciu spraw z zakresu prawa

pracy w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego i tym samym należą do właściwości sądów powszechnych (sądów pracy). Po to, by mogły one trafić na drogę sądownictwa administracyjnego, potrzebny jest przepis szczególny, który przewidywałby (jak § 46 analizowanego rozporządzenia w pierwotnym jego brzmieniu) ich wyłączenie z drogi sądownictwa powszechnego (sądownictwa pracy), bądź też, nie rozstrzygając sprawy w ten sposób, pozytywnie stwierdzałby, że należą one do właściwości NSA. Nie wystarczy natomiast norma postanawiająca, iż są one rozstrzygane w drodze decyzji administracyjnych, czy też że rozstrzyga się o nich "w trybie przepisów o postępowaniu administracyjnym".

Przepis § 46 rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1974 r., w nowym brzmieniu, nie zawiera stwierdzenia, iż wymienione w nim sprawy nie należą (są wyłączone) do właściwości sądów powszechnych (sądów pracy) ani też nie formułuje pozytywnie ujętego stwierdzenia, iż podlegają one rozpoznaniu w trybie skargi do NSA. Dla oceny, na jakiej drodze mają być rozstrzygane określone sporne sprawy najistotniejsze, w charakterze punktu wyjścia i ogólnej zasady jest ustalenie natury prawnej stosunku prawnego, z którego spory wynikają, nie zaś rodzaj i charakter czynności (szeroko rozumianych) stanowiących ich przedmiot. Stąd też zastosowanie w jakimś przypadku do określonej czynności mieszczącej się w stosunku pracy (w obrębie spraw z zakresu prawa pracy) procedury administracyjnej nie oznacza, iż powstały na tym tle spór przestaje być sporem ze stosunku pracy i nie podlega rozpoznaniu na drodze postępowania przed sądami pracy. Po to, by droga ta została wyłączona potrzebny jest wyraźny przepis. Obecnie (od 1993 r.), gdy idzie o mianowanych pracowników kolejowych, przepisu takiego brakuje.

Na uwadze należy także mieć to, że skutkiem nowelizacji art. 298 KP, w wyniku uchwalenia ustawy z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw, Rada Ministrów utraciła kompetencję do wyłączania możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądownictwa powszechnego (sądownictwa pracy). Ustawodawca dał tym samym wyraz [...] stanowisku, iż kwestie tego typu nie powinny być rozstrzygane w aktach wykonawczych. Zmiana dokonana w art. 298 KP powinna być ponadto rozumiana jako wyraz generalnego stanowiska prawodawcy, iż w ogóle od zasady, że sprawy z zakresu prawa pracy należą do sądownictwa pracy nie należy wprowadzać [...] wyjątków, a jeżeli jest to w jakichś szczególnie uzasadnionych przypadkach konieczne, może nastąpić tylko w drodze ustawy regulującej materię prawa pracy, a nie stosunki administracyjnoprawne.

Z powyższych przyczyn rewizja nadzwyczajna Rzecznika Praw Obywatelskich nie mogła być uwzględniona.

=====